

TRYGGE SAMFUNN

TIDSSKRIFT FOR KVINNERS FRIVILLIGE BEREDSKAP (KFB) NR 2 2014

Tema:

Forsvarets bistand til politiet

- Sikkerhet øverst på dagsorden
- Skal sikre norsk beredskap
- Uten helhetlig risikovurdering

Er det bruk for meg!

STYRELEDER ANNE-LISE JOHNSEN

Vi ser at Norge er i god gang med å profesjonalisere beredskapsarbeidet på alle offentlige nivåer. Stortinget bestemmer, Fylkesmannen øver og bedriver tilsyn og kommunene planlegger og blir etter hvert forhåpentligvis gode. Det er vilje til stede på mange nivåer og det skulle borge for at alt blir så meget bedre. Ja det er helt sikkert sant, men hva med det laveste nivået? Du og jeg – vi er de viktigste personene i våre liv, så egoistiske må man vel tro vi er. Når noe skjer oss må vi ta tak selv, Vi setter oss ikke på baken og venter på det offentliges hjelp, for da kan det hende vi må vente lenge, alt avhengig av krisens art selvfølgelig. KFB sitt hovedfokus er å spre informasjon om totalforsvaret og det er i fellesskap vi blir gode. Det blir vi ikke hvis vi ikke tilegner oss kunnskap, regelrett samfunnslære, er det vi

trenger for å kunne yte en ekstra innsats i vårt lokalmiljø. Bistandsinstruks for samarbeid mellom politi og forsvar er en viktig faktor i de store krisesituasjonene, men det er også viktig at vi har tro og tillit til at det virker når det skal virke. Det er en forventning vi har til disse etatene at de både kan og vil samarbeide. Vi som tenker beredskap må også etterpørre hvordan vårt samfunn henger sammen og se etter den gode vilje til å samarbeide hverandre gode. Evnen har vi altså på alle nivåer til å yte gode beredskapstjenester, hvis vi vil. Det kan lett bli som forfatteren skriver «tenke det, ønske det, ville det» men gjøre, se det er vanskelig å fullføre. Husk at det alltid er bruk for deg og at grunnplanet vårt er der vi er. Det gode starter ofte i hjemmet...

Endelig avklaring

REDAKTØR JAN ERIK THORESEN

I en omskiftelig verden med konflikter og problemer av ulik karakter strever lille Norge med å avklare når landets militære styrker skal kunne tre inn på arenaen dersom politiets egne ressurser kommer til kort. I vår demokratiske hverdag vil vi ikke ha væpnede soldater spankulende rundt i gatene. Bare et par timers flytur unna er situasjonen en ganske annen. Verden er blitt liten. Lille Norge er ikke lenger en uskyldig utpost i nord, men et mål for ekstreme fanatikere som ønsker å undergrave våre samfunnsverdier. Terroranslagene 22. juli 2011 ble et

tidsskille. Den etterfølgende samfunnsdebatt har vært et sunnhetstegn. Vel skal vi vokte vår frihet, men vi vil alle bestemme hvordan det skal gjøres. Derfor er det naturlig at enkelte prosesser kan ta tid. Politiet og Forsvaret er viktige bærebjelker i et trygt og robust samfunn. Når de forener sine beredskapsressurser er det i forvisningen om at samarbeidet er tuftet på demokratiske lover og beslutninger. Det er all grunn til å være glade for at den instruks som regulerer Forsvarets bistand til politiet forankres i lovverket.

Utgiver
Kvinnens Frivillige Beredskap (KFB)

Besøksadresse: Skippergt. 17
Postadresse: Pb 694 Sentrum 0106 OSLO
Internett: www.kfb.no
E-post: kfb@kfb.no
Telefon: 22 47 82 60
Faks: 22 42 85 52

Redaktør
Jan Erik Thoresen
E-post: redaksjon@kfb.no
Mobil: 908 31 362

Redaksjonskomité
Anne-Lise Johnsen, Hanne G. Garder
og Jan Erik Thoresen

Utgivelser
Tidsskriftet utgis fire ganger i året
Opplag: 7 300 eks.

ISSN 1890-5285

Abonnement
Tidsskriftet sendes gratis til interesserte.
Abonnement kan tegnes ved å sende en melding til sekretariatet i KFB.

Innhold
Stoff fra tidsskriftet eller våre websider kan brukes fritt ved angivelse av kilde. Artikler og debattinnlegg sendes redaksjonen. De som ønsker innsendt stoff og bilder i retur må angi returadresse tydelig. Innholdet i signerte artikler står for forfatterens eget syn, og representerer nødvendigvis ikke KFBs offisielle mening.

Grafisk produksjon
Design: Aina Griffin
Layout: Sandvik design
Trykk: 07 Gruppen
Forsidefoto: Forsvarets Mediesenter

KFB har som formål å styrke landets beredskap ved å:

Spre opplysning om Norges totalforsvar og beredskap.

Arbeide for å styrke det sivile samfunns muligheter til å møte krisesituasjoner i fred eller krig.

Søke å høye og samordne medlemsorganisasjonenes innsats i beredskapssammenheng.

Fremme samarbeidet mellom disse organisasjonene og beredskapsmyndighetene.

KFB vil arbeide for å gjøre det norske samfunnet mer robust og mindre sårbart i en krisesituasjon, med vekt på kvinneperspektivet.

aktuell:

Haakon Svane,
Norges Rederiforbund

Foto: Norges Rederiforbund

Sikkerhet øverst på dagsorden

– Norsk rederinæring er en integrert del av det nasjonale beredskapssystemet. Sagt på en annen måte: Skipsfarten er en beredskapsressurs for myndighetene. Når store hendelser inntreffer kan en rekke ulike skip raskt skaffes til veie over hele verden. Vårt samarbeid med myndighetene er nært og godt, sier avdelingsdirektør Haakon Svane i Norges Rederiforbund.

AV JAN ERIK THORESEN

Som interesseorganisasjon for rederinæringen har Norges Rederiforbund en naturlig nærhet til beredskap og krisehåndtering, både nasjonalt og internasjonalt. Haakon Svane, som er avdelingsdirektør og leder av Beredskapssekretariatet i forbundet, opplyser at en opererer med en bred kontaktflate.

STØTTE TIL REDERIENE

– Rederiforbundets støtte til de enkelte rederiers krisehåndtering kan dreie seg om hendelser rundt piratvirksomhet, terrorisme, større ulykker, nødsituasjoner langt fra lege, assistanse ved slep eller rett og slett øvelser. Virkemidlene kan omfatte støtte til rederiets egen krisestab, mediakompetanse, myndighetskontakt og pårørendestøtte. La meg tilføye at det enkelte rederi tar sikkerhets- og beredskapsarbeid på største alvor og er godt forberedt om en uønsket hendelse skulle inntreffe, understreker Haakon Svane.

AVTALE MED MYNDIGHETENE

I 1966 inngikk Rederiforbundet en avtale med sjøfartsmyndighetene, en beredskapskontrakt der en skulle påta seg å motta og videreformidle varsel til rette myndighet når uønskede hendelser inntraff. En viktig oppgave er å kunne skaffe til veie ulike skip på kort varsel når behovet måtte oppstå, det være seg hvor som helst i verden.

– Dagens avtale med Nærings- og fiskeridepartementet er basert på at de betaler Rederiforbundet for å håndtere et nærmere bestemt oppgavesett, der tilgangen på skip står sentralt. Det er snakk om globale oppdrag. Med rundt 1750 skip rundt om på verdenshavene kan vi trygt bruke uttrykket global ressurs. Eksempler på oppdrag kan være å fremskaffe et skip til å frakte kjemiske våpen ut fra Syria eller bidra til søk, senest av det savnede ruteflyet fra Malaysia. Under evakueringen fra Libanon i 2006, var rederinæringen en del av en større

UD-ledet operasjon som omfattet mange involverte parter, nasjoner og borgere. Det globale engasjementet krever samarbeid med og deltakelse i ulike fora, nasjonalt og internasjonalt, så som NATO og IMO (International Maritime Organization). Her hjemme er Utenriks-, Forsvars- og Justisdepartementet naturlige medspillere, forteller avdelingsdirektør Svane.

PIRATVIRKSOMHET

En kommer ikke utenom å reise spørsmålet rundt piratvirksomheten utenfor kysten av Somalia.

– Det trafikkerer 1000 skip årlig i det vi kan kalle pirat-farvann. Til enhver tid dreier det seg om 100 skip der 200–300 besetningsmedlemmer er norske. Norsk rederinæring har satt inn store ressurser for å bekjempe piratvirksomheten. Kostnadene ved ulike sikkerhetstiltak beløper seg til en milliard kroner. Godt strategisk samarbeid med Forsvaret, internasjonale kontakter, bevæpnede

vakter om bord og god situasjonsforståelse har vi stått i mot mange angrep. Tiltakene må videreføres. Langsiktige løsninger må etterstrebes på land, påpeker avdelingsdirektør Svane.

KAPRING OG TERROR MOT PASSASJERSKIP

Kapring av et passasjerskip og et rutefly skiller seg vesentlig fra hverandre. Et kapret fly må lande når drivstoffet tar slutt. Oppholdet i luftrommet er begrenset. Flyet har begrensede forsyninger. Kaprerne må starte eventuelle forhandlinger innen relativ kort tid.

– Derimot er et skip lenge selvforsynt og kan tvinges til en rekke ulike destinasjoner eller oppholde seg i internasjonal farvann. Håndteringen av en slik krise kan derfor ta tid. Om bord kan det oppholde seg inntil 6.000 personer. Disse kan komme fra en rekke ulike nasjoner. I utgangspunktet må ansvarsforhold og oppgaver avklares. I territorialfarvann er det slik at kyststaten har ansvar som på land. I en slik setting vil det kunne være mange interesser implisert, forklarer Svane.

GODT SIKRET

– Gjennomgående vil jeg si at passasjerskip er godt sikret. Passasjerens adgang er strengt regulert. All bagasje skannes og kontrolleres før ombordstigning. Pass og nødvendige papirer må være i orden. Det gjennomføres jevnlig øvelser på ulike scenarier i nært samarbeid med beredskapsmyndighetene. Rederiene setter til enhver tid sikkerhet øverst på dagsorden. På den annen side kan en aldri ta høyde for alt som kan skje. En høy grad av beredskapsbevissthet preger næringen. Det kan være avgjørende om noe skulle inntreffe, sier avdelingsdirektør Haakon Svane.

BISTAND I KRISESITUASJONER

VAKTTELEFON, KRISEHÅNDTERING
+ 47 900 95001
BEREDSKAP@REDERI.NO.

Foto: Forsvarets mediesenter

LIKE OPERATIVE SOM FØR

Redningshelikoptertjenesten i Luftforsvaret sørget i 2013 for at Sea King-helikoptrene hadde en operativitet på 98,3 prosent.

De ti siste årene har Redningshelikoptertjenesten i snitt ligget på mellom 98 og 99 prosent operativitet.

– Vi er meget godt fornøyd med tallene, sier skvadronsjef Svein Tore Pettersen. Han leder 330 skvadronen, som opererer helikoptrene.

MANGE I BEREDSKAP

Drift av redningshelikoptrene er en viktig del av det samfunnsoppdraget Forsvaret er satt til å utføre. Hvert år gjennomfører Sea King i snitt rundt 1350 redningsoppdrag. Siden starten har Redningshelikoptertjenesten fløyet 163.265 timer. Over 38.000 nødstedte har fått hjelp fra Sea King-helikoptrene. Luftforsvarets redningshelikoptre står i beredskap 24 timer i døgnet, 365 dager i året med seks maskiner. Det utgjør totalt 8.760 timer i beredskap på en base, og 52.560 timer totalt på seks baser i løpet av et år. Av de 52.560 timene Sea King sto i beredskap, så var nedetiden på 847 timer fjor. Dette

skyldes ulike årsaker, ikke bare vedlikehold og tekniske feil.

STÅR OVERFOR SINE SISTE ÅR
Skvadronsjef Pettersen legger ikke skjul på at det kan forekomme utfordringer med en aldrende kapasitet.

For en tid tilbake ble derfor prosjektet «Sea King 2020» startet for å bedre tilgangen på nødvendige komponenter. Tilgangen er nå stabil på deler.

– Gode vedlikeholdsrutiner i kombinasjon med dyktig teknisk personell er en viktig suksessfaktor for at vi kan opprettholde den gode leveransen. Maskinene er fortsatt trygge å fly og er en god og solid arbeidshest for redningstjenesten i Norge, påpeker Svein Tore Pettersen.

Med over 40 års operativ tjeneste står Sea King-helikoptrene overfor sine siste år i operativ tjeneste før de nye AWIOI-helikoptrene overtar.

STORT BEHOV FOR SIVILFORSVARETS INNSATS

I løpet av fjoråret ble Sivilforsvaret involvert som forsterkningsressurs ved 235 hendelser mot 177 i 2012.

I fjor hadde Sivilforsvaret 2.738 tjenestepliktige i innsats. Disse tjenestepliktige brukte til sammen 21.530 timer på å bistå blant annet politi og brannvesen.

Den største økningen har vært innenfor skogbrann, gress- og lyngbrann, flom og oversvømmelser.

– Verden rundt oss endrer seg. Klimaendringene fører til mer ekstremvær og vi får flere hendelser, sier avdelingsdirektør Trygve Bruun i Direktoratet for Samfunnssikkerhet og Beredskap (DSB). – Det går i bølger. Egentlig er det vanskelig å sammenlikne fra år til år. Det vi kan fastslå er at Sivilforsvaret vil bli mer brukt under innsatsen enn før, sier Bruun.

SAVNEDE PERSONER

Antall søk etter savnede personer er omtrent uendret fra 2012 til 2013. Sivilforsvaret bisto de regionale nødretter ved 90 søk i året som gikk. Ved søk etter savnede personer er det mange aktører inne i bildet. Sivilforsvaret bidrar mye med telt, lys og varme.

MOTIVERTE TJENESTEPLIKTIGE

– Vårt innsatspersonell er motiverte personer som er tilstede i nærområdet. Motivasjonen kan være at de hjelper til å slukke en brann eller deltar på søk etter noen de kanskje kjenner, sier avdelingsdirektør Trygve Bruun.

GODE RELASJONER

Mindre steder i Norge er mer avhengige av Sivilforsvaret enn de større byene. Sivilforsvaret har lokal tilstedeværelse og er behjelpelige i det lokale miljøet.

– Nødetatene bruker vår lokalkunnskap ved ulike typer hendelser. De lokale innsatsstyrkene skaper seg gode relasjoner med de regionale nødrettene, noe som fører til bedre kommunikasjon ved både små og store hendelser, sier Trygve Bruun.

Foto: Sivilforsvaret

SIVILFORSVARET

- Sivilforsvaret er en statlig forsterkningsressurs og gir operativ støtte til nød- og beredskapsstatene og andre instanser med primæransvar for håndtering av ulykker og spesielle hendelser.
- Sivilforsvaret er en viktig aktør i samfunnssikkerhetsarbeidet i det daglige og når større hendelser inntreffer.
- Sivilforsvaret bidrar med innsatspersonell ved branner, naturkatastrofer, oljevern, leteaksjoner, evakuering, materiellbistand o.s.v.
- Personellet settes opp i lokale avdelinger, som øver regelmessig og kalles ut til innsats etter behov – ofte i samarbeid med politiet, brannvesenet og helsevesenet.
- Sivilforsvaret tilrettelegger for DSBs utenlandsoperasjoner, som gjennomføres med frivillig personell og finansieres av Utenriksdepartementet.

Les mer om Sivilforsvaret på www.sivilforsvaret.no

KFBS BEREDSKAPSPRIS ER UTDELT

Prisen kan gis til enkeltpersoner, både i forsvarsrelatert og sivil sammenheng. Generalløytnant Robert Mood og Grete Langodden ble prisvinnere.

AV JANERIK THORESEN

«KFBS Beredskapspris 2013» ble utdelt på «Linderudkonferansen 2014» i slutten av februar. KFBS styreleder, Anne-Lise Johnsen, tok først for seg sivil sektor.

– Den gis til en kvinne som har utvist et sterkt engasjement hva gjelder beredskapsarbeidet i Hedmark og i særdeleshet i hennes egen bygd, Alvdal, sa styrelederen og leste opp juryens begrunnelse, der det bl.a. het at «Hun har vært, og er, en foregangskvinne som gjennom tidene har brukt mye av sin tid til å planlegge og arrangere utallige møter og kurs i den hensikt å skape, trygge, robuste lokalsamfunn. Med en fantastisk evne til både å avdekke behov for og gjennomføre nødvendige beredskapstiltak, og det med utrolig entusiasme, må det kunne sies at hun virkelig har bidratt til å bedre beredskapen på grasrota i det norske samfunn. Prisvinneren beskrives som uredde og kreativ med et stort og bredt engasjement, stor arbeidskapasitet- og et fantastisk 'stå

på humør'. Juryen mener å ha funnet frem til en meget god og verdig ambassadør for beredskapssaken».

– Det er en stor glede å overrekke prisen til Grete Langodden, sa Johnsen.

STORT ENGASJEMENT

– Det er også en glede å kunne fortelle at juryen denne gang har besluttet å gi prisen i forsvarsrelatert sektor til en person som har vist et stort engasjement i arbeid med veteranene, sa KFBS styreleder og siterter fra juryens begrunnelse; «Juryen er av den oppfatning at dette er et høyst påkrevet beredskapsarbeid, og har latt seg imponere av med hvilken entusiasme vedkommende har utført dette nybrottsarbeidet. I stillingen som veteraninspektør har han arbeidet med å styrke tilbudet og aktivitetene for veteranene, etablere arenaer hvor de kan møtes, foruten en ivaretagelse av familiene rundt veteranene. I tillegg er det satt fokus på å skape større synergi mel-

lom militære og sivile aktører med hensyn til kompetanseutvikling, samt økt støtte og anerkjennelse i det sivile samfunn for den innsats veteranene har gjort».

– Juryen mener å ha funnet frem til en meget god og verdig ambassadør for beredskapssaken – og har gleden av å kunne gi KFBS Beredskapspris 2013 i forsvarsrelatert sektor til generalløytnant Robert Mood, sa Anne-Lise Johnsen.

I sine takketaler uttrykte begge prisvinnerne at prisen er en inspirasjon til fortsatt innsats for beredskapssaken.

PRIS SIDEN 2008

Kvinnens Frivillige Beredskap (KFB) har en klar ambisjon om å gjøre samfunnet bevisst på hva beredskap er, og hvordan hver enkelt bør tenke og handle for å gjøre samfunnet mer robust og mindre sårbart i en krisesituasjon. KFB innstiftet i 2008 en beredskapspris i den hensikt å sette beredskap på dagsorden.

Generalløytnant Robert Mood får prisen av KFBS styreleder, Anne-Lise Johnsen.

Grete Langodden.

Foto: Arne Flaaten, Forsvarets Forum

Terrorangrep på cruiseskip i Oslo havn 17. mai!

Gruppen «Arabisk frigjøring av Eufkrat og Tigris» har tatt kontroll over skipet som nå legger til kai i Oslo om morgenen 17. mai 2018. Dramatisk scenario på «Linderud-konferansen 2014» i regi av Kvinners Frivillige Beredskap (KFB).

AV JANERIK THORESEN

Foto: Arne Flaaten, Forsvarets Forum

Interesserte konferansedeltakere.

Skipet befant seg om lag 2 nautiske mil (3.7 kilometer) syd for Drøbak da det ble utløst en kraftig eksplosjon i en av restaurantene. Stor røykutvikling, panikk hos passasjerene, mange drepte og skadde. Så følger en ny eksplosjon i et av de mange svømmebassengene om bord. I den følgende nødmelding kapteinen sender til Hovedredningsentralen heter det: «Mange drepte og skadde, situasjonen om bord er svært uoversiktlig. Det er høyst sannsynlig terrorister som befinner seg på skipet som har begått disse ugjerningene». Det viser seg at det dreier seg om splintbomber. 20 drept og mellom 50 og 60 alvorlig skadd, flere av dem livstruende. Kapteinen avbryter straks innseilingen til Oslo, men blir av terroristene beordret til å fortsette og legge til kai i hovedstaden. Terroristene kunngjør at de har nervestridsmidler og at de vil sørge for aktiv spredning av gassen Tabun gjennom skipets aircondition-anlegg dersom noen våger å angripe dem.

Flere liter med Tabun blir spredd ut. Mange av passasjerene blir drept. Klokken 08.30 ankommer skipet Oslo. Over to tusen passasjerer og mannskap befinner seg om bord. Klokken 08.45 samles Regjeringens kriseråd, (RKR). Krisestøtteenheten (KSE), som skal støtte RKR, trer også sammen. Situasjonen er meget alvorlig. Titusenvis av mennesker er på vei til sentrum for å feire nasjonaldagen. Barnetoget avlyses og det oppstår panikk.

HVORDAN HÅNDTERE SITUASJONEN?

I forkant av selve krisespillet ble det holdt faglige foredrag av seksjonssjef Steffen Ousdal i Politidirektoratet, beredskapssjef Jon Birger Berntsen, Oslo kommune og avdelingsdirektør Haakon Svane i Rederiforbundet, der hver og en orienterte om hvordan de har forberedt seg på å kunne håndtere uønskede hendelser. Programsekretær Christian Borch, NRK, hadde lest inn spillet. De 65 deltakerne ble

inndelt i fem grupper, ledet av faglige veiledere. Chris Prebensen, Atlanterhavskomiteen, ledet «regjeringsgruppen», seniorrådgiver Torbjørn Tynning i Forsvarsdepartementet ledet «forsvarsgruppen» og tidligere fylkesberedskapssjef i Oslo og Akershus, Martin Rogneby, ledet «fylkesgruppen». Beredskapsplanlegger Kjetil Ryen, Romerike politidistrikt, ledet «politiet» mens overlege Rune Rimstad ved Oslo Universitetssykehus tok seg av «helsegruppen». Gruppene skulle diskutere seg frem til kiseløsninger innen de respektive fagområder.

MANGE SPØRSMÅL

Forsker Bjørn Olav Knutsen, FFI, som hadde utarbeidet scenarioet, ledet selve spillet. Han hadde satt opp en rekke spørsmål de ulike grupper skulle drøfte og senere presentere i plenum. I den innledende fase dreide det seg bl.a. om hva slags bistand politimestrene i Oslo og Follo ville anmode Forsvaret om, hvordan befolkningen skulle informeres, samarbeidet med utenlandske myndigheter etc. Etter hvert som hendelsene utviklet seg skulle nye spørsmål drøftes og besvares. I etterkant av redning og væpnet aksjon dreide noen av punktene seg om Bistandsinstruksen og hvorvidt den var klar nok i en slik situasjon.

Det ble diskutert livlig i samtlige grupper. Oppsummeringene i plenum ga bud om at deltakerne var svært engasjerte og kom med mange spennende tilbakespill. I etterkant kan KFB opplyse om en rekke positive tilbakemeldinger fra konferansedeltagerne.

Foto: Forsvarets mediesenter

«MASKULINITETSKULTURER I FORSVARET»

– Det er et mål for regjeringen at flere kvinner skal velge Forsvaret som arbeidsplass og karrierevei. Vi må ta godt vare på de jentene som velger å gjennomføre førstegangstjenesten, sier forsvarsminister Ine Eriksen Søreide.

For ikke lenge siden fikk hun overrakt en forskningsrapport som gir ny kunnskap om hvordan jenter blir møtt i Forsvaret. Oxford Research har, i samarbeid med professorene Ulla-Britt Lilleaas og Michael Kimmel, utført prosjektet «Maskulinitetskulturer i Forsvaret. En studie med fokus på økt rekruttering til Forsvaret».

Studien viser blant annet at menn over 30 år som jobber innen forsvarssektoren er mer positivt innstilt til likestilling enn tilsvarende grupper av menn utenfor Forsvaret. Det er en sammenheng mellom trivsel og at kvinnene er motiverte, har kjennskap til hva de går til og er i tilstrekkelig god fysisk form.

POSITIVE FUNN

Forskerne har også funnet gode resultater ved bruk av fellesrom, der gutter og jenter sover på samme rom. Dette kan bidra til en følelse av likeverd og fellesskap på tvers av kjønn, og dermed til et godt sosialt miljø. Samtidig er det viktig at bruk av fellesrom er forankret i ledelsen, og at ledere griper inn dersom det oppstår uønskede situasjoner og hendelser.

MOBBING OG SEKSUELL TRAKASSERING

Rapporten inneholder også negative funn med jenter som opplever tilfeller av trakassering, ofte med seksuelle overtoner. På den annen side har forskerne funnet eksempler på at andre gutter griper inn når jentene blir utsatt for slike hendelser.

Forsvaret går nå nøye gjennom rapporten for å se på hvordan funnene kan brukes til å utvikle nye tiltak.

– Denne forskningen blir et viktig grunnlag for å hindre mobbing og seksuell trakassering. Det er viktigere enn noen gang når vi nå skal tilrettelegge for allmenn verneplikt og motivere jentene til å tjenestegjøre i Forsvaret, sier forsvarsminister Ine Eriksen Søreide i en kommentar.

Trenger Norge kornlager?

Verden er avhengig av kornleveranser fra Svartehavslandene. Uroen i Ukraina setter spørsmålet om kornlager på dagsorden – også i Norge.

Mens russiske og ukrainske hærstyrker sto vendt mot hverandre vurderte eierne av Stavanger Havnesilo å selge den til en utbygger av private leiligheter. Siloen har kapasitet til å lagre matkorn til nesten ett års norsk forbruk av mel til brød og matproduksjon. Det er Cermaq og Felleskjøpet som eier Stavanger Havnesilo. Lagringskapasiteten er på 185.000 tonn korn. Anlegget har ikke vært i bruk som beredskapslager siden Bondevik 2-regjeringen vedtok å avvikle beredskapslagring av korn i 2002.

Det er et faktum at selv i et normalår må Norge importere en femtedel av landets kornbehov. Dersom eierne gjennomfører sine planer forsvinner den siste store siloen her i landet. Ukraina er blant verdens største kornprodusenter. De andre store eksportland er Russland og USA.

Spørsmålet om norsk beredskapslager av korn er for alvor blusset opp igjen. I det politiske miljø på Stortinget er det mange som peker på at Norge bør ha et beredskapslager av korn til ett års forbruk. «Mangel på mat kan, i gitt situasjoner, destabilisere samfunnet. Den forholdsvis lave norske egenproduksjonen av mat gjør oss sårbare dersom vi skulle bli rammet av en alvorlig krise», heter det fra politisk hold. På oppdrag fra Stortinget gjennomfører nå Landbruksdepartementet en utredning om Norge igjen skal starte med beredskapslagring av matkorn.

Landbruksminister Sylvi Listhaug (Frp) lar det være opp til eierne, det bonde-eide Felleskjøpet og det halvstatlige Cermaq, hvorvidt salgsprosessen skal holde frem.

– Det er mange år siden kornsiloen i Stavanger ble brukt som beredskapslager. Skal vi på nytt lagre matkorn, vil det neppe skje på anlegg i statlig eie, sier Sylvi Listhaug.

FIRE AV FEM BRANNVESEN HAR SYSTEMAVVIK

En tilsynsaksjon med landets brann- og redningsvesen viser at 85 brannvesen ikke har tilfredsstillende risiko- og sårbarhetsanalyse som underlag for sitt arbeid.

Høyest andel av funn er avdekket hos de minste brann- og redningsvesener som dekker færre enn 10.000 innbyggere. Den høyeste andelen uten avvik er blant brann- og redningsvesen som dekker 70.000 eller flere innbyggere.

Avdelingsdirektør Anne Rygh Pedersen i Direktoratet for Samfunnsikkerhet og Beredskap (DSB), mener at brann- og redningsvesenet må bli bedre på forebygging dersom en skal få ned antall dødsbranner.

– Resultatene av vår tilsynsaksjon viser store mangler i kompetanse og bemanning i det forebyggende arbeidet, særlig hos de minste brannvesener, påpeker Rygh Pedersen. Hun opplyser at tilsynets formål har vært å kontrollere om kommunen har et internkontrollsystem som sikrer at Brann- og eksplosjonsvernlovens krav til brann- og redningsvesenets forebyggende arbeid overholdes.

DSB har kontrollert områdene bemanning, kompetanse, risiko- og sårbarhetsanalyse, planlegging av tiltak, myndighetsutøvelse ved tilsyn, informasjonstiltak og samarbeid med andre kommuner om brann- og redningsvesenets forebyggende oppgaver.

– Vi har gjennomført 232 tilsyn med alle brann- og redningsvesen i perioden fra 2010 til 2013, forteller avdelingsdirektør Anne Rygh Pedersen.

Foto: iStock

Politihelikoptrene ikke klargjort for skyting fra luften

Mer enn to og et halvt år etter at Anders Behring Breivik drepte 77 mennesker har Norge fremdeles ikke politihelikoptre som kan brukes av skarpskyttere.

I Gjørnv-kommisjonens rapport ble det rettet flengende kritikk mot politiets beredskap. I rapporten heter det bl.a. at «politihelikopterets kapasitet og rolle i skarpe situasjoner må avklares». Helikopterberedskapen er i dag styrket slik at to politihelikoptre nå sørger for døgnkontinuerlig beredskap i Oslo og østlandsområdet, men fortsatt uten at helikoptrene kan brukes som ildstøtteplattform.

I Politidirektoratets (PODs) rapport, «Politiets helikopterkapasitet i Oslo og det sentrale Østlandet», som ble fremlagt i desember i fjor, ble det slått fast at politiet ikke skal ha helikoptre som har ildstøtteplattform. Det skal Forsvaret ta seg av.

Problemet er imidlertid at Forsvarets responstid er to timer.

I Politidirektoratet er oppfatningen at kravet til to timers døgnkontinuerlig responstid er for svak og at den må ned til 15 minutter. Forsvarsdepartementet opplyser at spørsmålet om kortere responstid for tiden er til vurdering.

Fjerner bombe

To sportsdykkere i Salten fant bomben på fem meters dyp nær en ankringsplass ved Stamnes. Bare noen titalls meter unna lå det fritidsbebyggelse. Politiet reagerte umiddelbart og sendte en bistandsanmodning til FOH. Minedykkerkommandoen rykket ut og kunne fastslå at bomben skrev seg fra krigen. FOH opplyser at det innkommer mange slike bistandsanmodninger, også når det gjelder ammunisjon som er funnet.

SJURSØYA UTEN HELHETLIG RISIKOVURDERING

Store mengder farlig gods håndteres ved Norges største containerhavn nær Oslo sentrum. Ingen har samlet oversikt over hvilken risiko aktivitetene ved Sjursøya representerer. Konsekvensene av en ulykke kan bli svært alvorlige.

Foto: ROLF ØYMAN / Aftenposten / NTB scanpix

En utredning om Sydhavna (Sjursøya) viser et komplekst og sammensatt bilde av risikofaktorer, aktører, plan- og beslutningsprosesser, ansvarsforhold, styring og regulering. Mange ulike risikofylte aktiviteter er lokalisert på et lite geografisk område uten at det foreligger noen samlet vurdering av hvordan disse påvirker hverandre. Det er heller ingen koordinert styring av virksomhetene. Det oppbevares og transporteres store mengder farlig gods på og ved Norges største containerhavn. Om lag 40 prosent av Norges drivstofforbruk og alt flydrivstoff til Oslo Lufthavn kommer fra oljehavna på Sjursøya. Dessuten er det et stort tankanlegg inne i Ekebergåsen.

I årenes løp er det gjennomført mange risikoanalyser som dekker ulike aspekter. Imidlertid mangler det analyser og vurderinger som også tar for seg de organisatoriske og styringsmessige forutsetninger for forsvarlig

sikkerhet. Det fremstår også uklart hvordan ansvaret for helhetlige risikovurderinger er blitt forstått og fulgt opp av sentrale aktører.

RISIKO I ENDRING

– Vi etterlyser en helhetlig risikoanalyse og en tydelig plassering av det overordnede ansvaret for sikkerheten, sier direktør Jon A. Lea i Direktoratet for Samfunnssikkerhet og Beredskap (DSB). – Området er i stadig utvikling med økt aktivitet, mer transport og byutvikling. Forutsetningene for planene endrer seg uten at det i tilstrekkelig grad er blitt tatt hensyn til i risikovurderingene. Ved fremtidige planprosesser må kommunen sørge for at det utarbeides konsekvensvurderinger som i tilstrekkelig grad omfatter samfunnssikkerhetshensyn. Det pågående arbeidet med risiko- og sårbarhetsanalyse må resultere i en oversikt over det faktiske risikobildet, sier DSB-direktøren.

OMRÅDE MED FORHØYET RISIKO

– Vi har definert dette til et område med forhøyet risiko. Konsekvensene av en uønsket hendelse vil kunne bli svært alvorlig. DSB har gjennomgått sikkerhetsmessige forhold for å kunne gi anbefalinger om den videre utviklingen i området sier Jon A. Lea.

Rapporten er nå overlevert Oslo kommune og DSB skal, innen utgangen av juni, lage en plan for hvordan funnene skal følges opp.

– Disse problemstillingene er ikke særnorske. Byutvikling og fortetting rundt havner og industriområder gjelder for mange store byer i Europa. Derfor har EU bevilget midler slik at vi neste år kan øve på beredskapen både på og rundt Sydhavna, opplyser direktør Jon A. Lea.

Patricia Flakstad er kommandørkaptein i Sjøforsvaret og har mastergrad i «Military Science». Hun har over 30 års fartstid i Forsvaret, bl.a. tjenestegjort ved NATOs hovedkvarter i Brussel. Mangeårig leder for Nettverk for kvinnelig befal. Fikk Forsvarets likestillingspris i 2013.

Er Forsvaret klar for allmenn verneplikt?

Den 14. juni 2013 vedtok Stortinget å innføre allmenn verneplikt, og med det gjøre verneplikten kjønnsnøytral og å gi kvinner og menn like rettigheter og plikter til å forsvare landet. Som en følge har Forsvarsdepartementet igangsatt arbeidet med å gjøre verneplikts- og heimevernsloven kjønnsnøytral, og de tar sikte på at lovendringen kan iverksettes 1. januar 2015. De første kvinnene som kalles inn vil være født i 1997 og vil kalles inn til juli-kullet 2016.

I dag blir ca 10.000 av et årskull på 60.000 innkalt til førstegangstjeneste, og det blir ikke flere selv om det nå innføres verneplikt for både kvinner og menn. Forsvaret har ikke behov for flere enn disse 10.000, men Forsvaret trenger at flere av disse er kvinner. Per i dag er antallet kvinner i Forsvaret 10%, noe som ikke kan sies å være revolusjonerende høyt med tanke på at det er 37 år siden Stortinget gikk med på å gi kvinner en begrenset adgang til militære stillinger og funksjoner, og der kvinner fikk anledning til å utdanne seg på flere av Forsvarets skoler, dog med begrensninger.

I dag har kvinner kun sesjonsplikt, noe som vil si at de må gjennomføre sesjon del 1, som er nettbasert, og sesjon 2, som er obligatorisk for dem som anses som egnede. De kvinnene som selv ønsker førstegangstjeneste, og vurderes som skikket, gis tjenesteplikt på lik linje med menn. Innføring av allmenn verneplikt vil ikke automatisk føre til endring av praksis for verneplikten og førstegangstjenesten, da den fortsatt skal baseres på Forsvarets behov og struktur, men en går bort fra fokuset på en politisk definert prosentandel kvinner. Det er de best egnede og mest motiverte som skal tas opp som vernepliktige, uavhengig av kjønn.

En nøkkelfaktor for fremtiden er en klar strategi og klare selekteringskriterier for hvordan velge de mest motiverte og de best egnede ut fra Forsvarets behov. Motivasjon kan være et øyeblikksbilde og det er derfor viktig å få frem underliggende motivasjon ved seleksjonen i tillegg til å vektlegge viktigheten av mangfold som motvirker gruppetenking (fravær av kritiske innvendinger).

I forbindelse med at innføring av kvinnelig sesjonsplikt ble innført i 2010, ble det vedtatt en egen villighetserklæring som alle kvinner må skrive under i første del av rekruttskolen. Kontrakten medfører at alle kvinner kan slutte i løpet av de første 30 dagene av rekruttperioden, noe som kan medføre et problem for styrkeproducentene som kan miste håndplukket personell i sine

avdelinger. Kontrakten er ikke på nåværende tidspunkt planlagt tatt bort før allmenn verneplikt i praksis innføres i juli 2016. Dog oppleves kontrakten av mange kvinner i Forsvaret som foreldet og å virke mot sin hensikt da styrkeproducentene uventet kan miste folk, noe som ikke bidrar til å dekke Forsvarets behov. At villighetserklæringen ikke tas bort nå virker å være en politisk avgjørelse som ikke er forankret i selve forsvarsstrukturen.

Forsvaret har startet prosessen med å se på muligheten av å differensiere de fysiske opptakskravene, dette etter anbefaling fra prosjektet «Forskning på Årskull» i regi av Forsvarets Forskningsinstitutt (FFI). Menns fysiske styrke og utholdenhet er ulik kvinners, men det betyr ikke at kvinner er mindre fysiske kapable til en stilling i Forsvaret. Menn er generelt sterkere og hurtigere enn kvinner mens kvinner på sin side er mer utholdende under langvarig stress med lite mat og lite søvn. FFI hevder at kravet til kvinner og menn burde være i samsvar med de påviste biologiske forskjellene mellom kjønn med henhold til fysisk prestasjonsevne, men anbefaler likevel at Forsvaret innfører like krav til kvinner og menn, og heller differensierer på krav til enkelte stillinger.

Det viser seg at yngre menn er mindre likestilltorienterte enn eldre menn og at eldre menn i Forsvaret generelt er mer likestilte enn eldre menn i samfunnet. Likevel har Forsvaret en utfordring med mobbing og seksuell trakassering. Ved siste spørreundersøkelse rapporterte 23% av kvinnene om mobbing og seksuell trakassering, noe som er 23% for høyt. Å få bukt med utfordringen sees som et klart ledelsesansvar. Det er derfor fremdeles viktig med fokus på å forbedre kulturen i Forsvaret, og her har alle et ansvar, ikke bare sjefen.

For å gjøre Forsvaret klart for allmenn verneplikt er det viktig også å fokusere på utbedring av kaserner, materiell, klær og utstyr i felt. De sanitære forholdene er på flere steder ansett til å ikke være tilstrekkelige, og her er Madla, der mange gjennomfører førstegangstjeneste, et eksempel. Per dags dato er det kun 4 dusjer tilgjengelige for 30 kvinner, og Madla er ikke i plangrunnlaget for oppussing. Angående bekledning og uniformer så er det fremdeles altfor vanskelig å få tak i uniformer med god passform i ulike størrelser samt utstyr som eksempelvis ryggsekker. En kan undres over at disse faktorene ikke allerede er på plass nå 37 år etter at kvinner fikk adgang til militær utdanning og militære stillinger, men det viser behovet for at Forsvaret prioriterer klargjøring for allmenn verneplikt for å få til en myk landing 1. juli 2016.

NORGES LOVER

TEMA:

FORSVARETS BISTAND TIL POLITIET

Forsvarets bistand til politiet har lenge vært et hett tema i samfunnsdebatten. Politikk, jus, roller og forventninger har ikke alltid så lett latt seg forene. Nå ryddes det opp i uklarhetene. Bistandsinstruksen blir forankret i lovverket.

MILITÆR BISTAND TIL POLITIET I HISTORISK PERSPEKTIV

I Norge ønsker en ikke væpnede soldater i gatene. Det skal heller ikke være enkelt å engasjere Forsvaret i håndhevelsessaker, men noen ganger er det nødvendig. Terroranslagene 22. juli 2011 ble en kraftig påminnelse. Verden har endret seg.

I tiden før 1814 ble militæret ikke bare brukt til rene politioppdrag, men også til forvaltningsoppgaver som eksempelvis innkreving av skatter. Senere ble bruken av militære styrker til sivile oppdrag innskjerpet, men unntaket for «Oprør» i Grunnlovens § 99 annet ledd, ble aktualisert flere ganger. Et velkjent tilfelle er slaget om Kristiania Torv (Torvslaget) 17. mai 1829. Kong Karl Johan mislikte at nordmennene ønsket denne dagen som sin nasjonaldag. Han oppfattet dette som en utilbørlig hyllest til sin rival, Christian Fredrik, som ble valgt til konge 17. mai 1814, men som måtte vike tronen for svensk kongen etter bare noen måneder. Karl Johan satte inn bevæpnet kavaleri mot sin egen befolkning. Blodet fløt, men i etterkant ble 17. mai styrket som Norges nasjonaldag.

Andre kjente tilfeller er arbeideropprørene i Sulitjelma og Kristiania i 1819.

I perioden mellom 1848 og 1851 fulgte en rekke sammenstøt mellom militære styrker og Marcus Thranes arbeiderforeninger. Senere fulgte Kautokeino-opprøret i 1852 og «pottetkrigen» i Bergen i 1868.

ET VEISKILLE

Det såkalte «Menstad-slaget» fant sted i 1931. Streikende arbeidere gikk til angrep på politi og streikebrytere og Regjeringen besluttet å sende militære styrker til Menstad. Imidlertid ble styrkene aldri satt inn i aksjonen. Oppdraget var å sikre våpendepoter i Skien, men konflikten kunne fort ha kommet ut av kontroll. De streikende oppfattet, naturlig nok, at regjerin-

gen ville gjøre dem medgjørlige gjennom militær tilstedeværelse. Menstad ble et veiskille. Hendelsen skapte debatt om Forsvarets rolle i sivile konflikter og gjorde den politiske terskelen for bruk av Forsvaret i sivile hendelser svært høy.

ALTA-AKSJONENE

Etter Alta-aksjonene i 1981 blusset igjen debatten om militær bistand til Politiet opp igjen. Stridens kjerne var om Forsvaret uten hinder av § 99, annet ledd, kunne bistå Politiet med

forlegninger, samband, mat, telt og transport. Konflikten gikk helt inn i den daværende AP-regjeringen der minister sto mot minister. Det var ulike syn på «gråsonen» mellom Forsvaret og Politiet og hvilken rettshåndhevelse som skulle kunne anvendes.

Dagens bistandsinstruks bærer i seg erfaringene fra tidligere hendelser. Det er naturlig at den er gjensstand for politisk debatt i en tid der uønskede hendelser oftere og oftere åpner opp for samfunnets bruk av sine samlede beredskapsressurser.

BISTANDSINSTRUKSEN OG GRUNNLOVENS § 99

Instruksen og Forsvarets bistand til Politiet regulerer det operative samarbeidet mellom Forsvaret og Politiet. Grunnlovens § 99, andre ledd gir ikke i seg selv noe generelt forbud mot bruk av militær makt mot landets borgere, men forutsetter et krav om lovhjemmel for slike tiltak.

Etter terroranslagene 22. juli 2011 har det vært sett nærmere på om Forsvaret også skal kunne hjelpe Politiet i andre tilfeller enn det som har vært praksis frem til nå, med for eksempel flere skarpe oppdrag sammen med eller for politiet. Forsvarsdepartementet har foretatt en ny totalvurdering av saken og kommet frem til at det beste ville være om Forsvarets bistand til Politiet får en lovforankring som hjemmelsgrunnlag. Det er dette det arbeides med nå for å unngå noen juridisk tvil.

– VI SKAL SIKRE NORSK BEREDSKAP

Forsvarets bistand til Politiet har lange tradisjoner, men terroranslagene 22. juli 2011 ble en påminnelse om at samvirkekulturen hadde mye å hente. – I dag arbeider Forsvaret og Politiet nært sammen. Videreutvikling av praktiske prosedyrer for håndhevelsesbistand i hhv justis- og forsvarssektoren synkroniseres og koordineres, og det samøves for å sikre mest mulig tidseffektive beslutningsprosesser og operativ håndtering med tilstrekkelig politisk kontroll. Det ble senest gjennomført en øvelse på departementsnivå i slutten av februar, sier oberst Tonje Skinnarland og seniorrådgiver Vibeke Musæus i Sikkerhetspolitisk avdeling i Forsvarsdepartementet.

AV JAN ERIK THORESEN

Det norske totalforsvarskonseptet omfatter gjensidig støtte og samarbeid mellom Forsvaret og det sivile samfunn i hele krisespekteret fra fred via sikkerhetspolitisk krise til krig. Dette innebærer fokus på forebygging, beredskapsplanlegging, krisehåndtering og konsekvenshåndtering.

– Som et utgangspunkt er det viktig å ha klart for seg rolle- og ansvarsfordelingen mellom Forsvaret og Politiet. Sivile myndigheter har ansvaret for å ivareta samfunnsikkerheten, mens Forsvarets primæroppgave er å hevde Norges suverenitet, suverene rettigheter og forsvare landet mot ytre angrep. Forsvaret har imidlertid en viktig bistandsrolle i forbindelse med sivil krisehåndtering slik dette er regulert i bistandsinstruksen, presiserer Tonje Skinnarland.

VIKTIGE DOKUMENTER

Oppfølgingen etter terroranslagene 22. juli 2011 har som mål å styrke beredskapen og unytte samfunnets samlede beredskapsressurser på beste måte. Tiltakene har så langt blitt nedfelt i tre viktige dokumenter; St. prop. 73S (2011–2012) – Et forsvar for vår tid, St.meld. 29 (2011–2012), Samfunnssikkerhet og St.meld. 21 (2012–2013), Terrorberedskap.

– Her ble det lagt stor vekt på å understreke ansvarsfordelingen. En så behovet for å tydeliggjøre en del forhold som til da hadde vært gjenstand for ulik tolkning. Som hovedregel skal en terrorhandling anses for å være en kriminell handling og håndteres av Politiet, slik tilfellet var 22. juli. Det kan imidlertid ikke uteluk-

kes at et terrorangrep, under visse forutsetninger, kan ta former som medfører at det blir å anse som et væpnet angrep etter FN-paktens artikkel 51. I så fall vil Forsvaret ha et selvstendig ansvar for å håndtere angrepet. Slike situasjoner er komplekse, i og med at det kan være glidende overganger mellom terrorisme som kriminalitet og terroranslag som blir å anse som væpnet angrep etter FN-pakten. Det vil være regjeringen som må beslutte at væpnet angrep truer eller har inntruffet.

I situasjoner der Politiet anmoder Forsvaret om håndhevelsesbistand vil klare politiske og juridiske rammer være avgjørende. Rammene følger i dag avgjeldende instruks om Forsvarets bistand til politiet, fastsatt ved Kgl. Res. 22. juni 2012 nr. 58, sier Musæus.

VIKTIG SKILLE

– Når det sivile samfunn gjennom Politiet anmoder om alminnelig bistand til eksempelvis ulykker, naturkatastrofer eller uskadeliggjøring eller fjerning av eksplosiver, dreier det seg om en relativt enkel prosedyre. Den stedlige politimester retter sin anmodning til Forsvarets operative hovedkvarter (FOH), som avgjør om bistanden skal innvilges. Når det imidlertid dreier seg om potensiell maktbruk, eksempelvis gjennom bistand til pågrepelse av farlige personer eller bistand i forbindelse med terroranslag og lig-

nende, er prosedyren for bistandsanmodninger, naturlig nok, noe mer omstendelig grunnet behovet for politisk kontroll med slik bistand, presiserer Musæus.

INGEN FORSINKELSE

Sett utenfra kan prosedyren for håndhevelsesbistand synes å være et forsinkende element. Når den stedlige politimester sender anmodning via Politidirektoratet til Justis- og beredskapsdepartementet, som politisk vurderer om en formell anmodning skal sendes videre til Forsvarsdepartementet, som deretter

struksen, begynner planlegging og forberedelser uten å avvente formell beslutning fra FOH eller FD. Arbeid som kartlegging og klargjøring av aktuelle enheter og eventuell fremflytting for å være klare for iverksettelse av oppdraget skjer derfor parallelt med beslutningsprosessen, understreker oberst Tonje Skinnarland.

LOVFESTING AV FORSVARETS BISTAND

Forsvarets bistand til politiet har vært regulert i kongelige resolusjoner siden 1965, selv om Forsvaret har bistått politiet med sine ressurser i

– FD har foreslått å lovfeste Forsvarets bistand til Politiet i en egen lov, «Lov om Forsvarets ansvar for å avverge luftbårne terroranslag og Forsvarets bistand til Politiet». En arbeidsgruppe med representanter fra FD, JD og UD har utarbeidet et forslag som har vært ute på høring. I oktober i fjor gikk fristen ut. I et så komplisert og viktig spørsmål er det naturlig at mange meninger og innspill kommer til uttrykk. Tross alt innbefatter det potensiell maktbruk i samfunnet. I det store og det hele snakker vi om lovforankring av et eksisterende og velfungerende regelverk. Sagt på en annen måte: Arbeidsgruppens mandat gikk ut på å utarbeide forslag til lovforankring av gjeldende bistandsinstruks. Sittende regjering har foreløpig ikke tatt stilling til det foreliggende lovforslaget. Saken har imidlertid høy prioritet, og det pågår nå et arbeid med sikte på en avklaring av den videre prosessen. Det er imidlertid vesentlig å poengtere at det pågående lovforankringsarbeidet ikke innvirker på den faktiske evnen til operativt samvirke mellom politi og forsvar, tilføyer oberst Tonje Skinnarland og seniorrådgiver Vibeke Musæus.

«Det er imidlertid vesentlig å poengtere at det pågående lovforankringsarbeidet ikke innvirker på den faktiske evnen til operativt samvirke mellom politi og forsvar»

tar stilling til denne på politisk nivå, er det tilsynelatende en svært omstendelig prosess.

– At dette tar uforholdsmessig lang tid er imidlertid medieskapt. Faktum er at Forsvaret, i tråd med en ny hastebestemmelse i bistandsin-

struksen, begynner planlegging og forberedelser uten å avvente formell beslutning fra FOH eller FD. Arbeid som kartlegging og klargjøring av aktuelle enheter og eventuell fremflytting for å være klare for iverksettelse av oppdraget skjer derfor parallelt med beslutningsprosessen, understreker oberst Tonje Skinnarland.

Foto: Forsvarets mediesenter

– Kan ikke slå oss til ro med uklarheter

– Gjørv-kommisjonen pekte på ressursene som ikke fant hverandre. Det har politiet og Forsvaret gjort noe med. Spørsmålet nå er hvordan vi skal sikre en best mulig tidseffektiv beslutningsprosess og operativ håndtering med tilstrekkelig politisk kontroll av bistandsanmodninger, sier avdelingsdirektør Svein Sørmo i Justis- og beredskapsdepartementet.

AV JAN ERIK THORESEN

Svein Sørmo

Viktig å avklare spørsmål om håndhevelsesbistand.

Foto: Forsvarets mediesenter

– Vi må ha klart for oss at politiets beredskapsansvar innebærer å være en justisetat som skal beskytte landets borgere. Sagt med andre ord; samfunnets sivile maktapparat. Forsvarets primæroppgave er å beskytte landet mot angrep fra fremmede stater. Så har det seg slik at Forsvaret i enkelte situasjoner har kapasiteter politiet ikke i tilstrekkelig grad besitter. Når den lokale politimester vurderer en situasjon dithen at den angjeldende hendelse vanskelig kan håndteres av politiet alene, kan han anmode Forsvaret om bistand. La meg slå fast at det er et godt og nært samarbeid mellom politiet og Forsvaret, men at samarbeidet stadig utfordres når helt spesielle hendelser inntreffer. Terroranslagene 22. juli 2011 var en slik hendelse, påpeker Sørmo.

HENSYNET TIL GRUNNLOVEN
Anmodning om bistand betinger at partene har gode kunnskaper om hverandre. Politidistriktene skal ha kontakt med det lokale Heimevern for felles øvelser.

– Det løpende samarbeid omfatter sentral kontakt mellom Politidirektoratet (POD) og Forsvarets operative hovedkvarter (FOH). Politiet kan benytte Forsvarets treningsfasiliteter på Rena. Dessuten er det inngått andre lokale avtaler. Samarbeidet omfatter dessuten felles øvelser, også på departementsnivå, stabskurs og uskadliggjøring av eksplosiver, forteller avdelingsdirektør Sørmo. Han understreker at det må settes et skarpt skille mellom den generelle bistand og håndhevelsesbistand.

– Hensynet til Grunnlovens § 99 må være overordnet. Da Bistandsinstruksen ble revidert i 2012 ble det lagt sterk vekt på å presisere saksgangen når en politimester anmoder om håndhevelsesbistand. For utenforstående kan den virke både tungvint og lite effektiv, men jeg må presisere at forberedelsene til iverksettelse starter parallelt med at spørsmålet om håndhevelsesbistand fremmes av en politimester for Politidirektoratet og Justis – og beredskapsdepartementet. Det må foreligge en dialog mellom Justis- og

Forsvarsdepartementet og anmodningen skal forankres rent politisk. I Norge er det ikke vanlig å se væpnede soldater aksjonere. Like lite som det er vanlig å se bevæpnet politi. Et unntak er Garden, som har til oppgave å beskytte Kongen. Det foreligger det en egen avtale om, opplyser Svein Sørmo.

VIKTIG MED LOVFORANKRING

– Det er en kjensgjerning at det har vært uklarheter i måten bistandsinstruksen i gitte situasjoner kunne tolkes. Ikke minst har media bidratt til å skape et bilde der nær sagt ingenting fungerer. Dette er en feil fremstilling. Dagens gjeldende instruks lever vi godt med. I oktober i fjor gikk fristen ut for å komme med innspill til FDs forslag om lovforankring. Forslaget ligger på Regjeringens bord. Justis- og beredskapsministeren har bebudet at saken har høy prioritet. Vi er alle tjent med at uklarhetene elimineres og at landet får en effektiv og hensiktsmessig Bistandsinstruks, sier avdelingsdirektør Svein Sørmo.

Fra operasjonssentralen i Forsvarets operative hovedkvarter.

Foto: Torbjørn Kjosvold, Forsvarets mediesenter

FORSVARETS OPERATIVE HOVEDKVARTER (FOH):

FORMIDLER ASSISTANSE TIL POLITIET

Forsvarets operative hovedkvarter (FOH) spiller en helt sentral rolle når det sivile samfunn ikke ser seg i stand til å håndtere uønskede hendelser. Det er den stedlige politimester som tar stilling til hvorvidt det er nødvendig å anmode Forsvaret om assistanse.

AV JAN ERIK THORESEN

– Det er en god dialog mellom Politiet og Forsvaret. Vi har full tillit til de vurderinger en politimester gjør når det inntreffer hendelser en selv ikke har ressurser til å håndtere og derfor kontakter oss, sier kommandørkaptein Tom Staib, som er leder for Det juridiske kontor i FOH.

Han påpeker at i de såkalte «Blålyssaker», der liv og helse er truet kommer anmodning om assistanse muntlig.

– I Hovedkvarteret har vi til enhver tid full oversikt og kontroll over alle militære ressurser og kan umiddelbart frigjøre materiell og mann-

skaper. Vi må imidlertid skille mellom vanlige bistandsanmodninger og håndhevelsesbistand. Når det gjelder sistnevnte vil det kunne omfatte forhold som er regulert i § 99 i Grunnloven. Da må det vurderes hva som er politisk klokt å gjøre. Mens en slik vurdering gjøres kan vi imidlertid legge alt til rette i påvente av den avgjørelse som eventuelt måtte bli fattet. Når beslutningen er tatt trykker vi på knappen og trer inn på arenaen umiddelbart, opplyser kommandørkaptein Staib.

FOH er bemannet døgnet rundt og har overordnet kommando og

kontroll over militære aktiviteter i inn- og utland, som eksempelvis Kystvakten, redningstjeneste, flybevegelse, Grensevakten og Afghanistan. Som en del av Forsvaret er den grunnleggende oppgaven å være synlig tilstede for å markere Norges suverenitet og suverene rettigheter. Flere av offiserene har lang erfaring i fellesoperative miljøer fra stillinger i blant annet NATO og deltakelse i internasjonale operasjoner, som eksempelvis International Security Assistance Force (ISAF).

Sjefen for FOH er forsvarssjefens fremste rådgiver i operative spørsmål.

«Totalforsvarskonferansen 2014»

Møtesalen i Den gamle Krigsskolen var fylt til siste plass da temaet «Samarbeid politi og forsvar med utgangspunkt i Bistandsinstruksen» ble debattert.

AV JAN ERIK THORESEN

Konferanseleder Geir Helljesen kunne konstatere at det ikke var en eneste ledig stol da avdelingsleder Georg Bryn i Direktoratet for Samfunnssikkerhet og Beredskap (DSB) åpnet det faglige program ved å snakke om dagens samvirkekultur. Han trakk linjene tilbake til terroranslagene 22. juli 2011 og det faktum at evnen til å koordinere og samhandle hadde vært mangelfull. Bryn ga en oversikt over de ulike samvirkeaktører og understreket nødvendigheten av å møte utfordringene på en fragmentert beredskapsarena.

– Jo mer fragmentert, jo mer må vi snakke sammen, sa Bryn og trakk frem eksempler på store hendelser de senre år.

– Alvorlige hendelser er komplekse og går på tvers av samfunnssektorer og forvaltningsnivåer, påpekte avdelingslederen i DSB. Han ga uttrykk for de ulike aktører var kommet mye nærmere hverandre etter 22. juli-anslagene.

– Kommunene har et stort ansvar innenfor rammen av Lov om kommunal beredskapsplikt. Kunnskap er nøkkelen for å utvikle samarbeid og derigjennom leve opp til samfunnets forventninger, sa Bryn i sitt foredrag.

MARKANTE ENDRINGER

Berlin-murens fall i 1989 markerte slutten på Den kalde krigen.

– Fra 1990 og sene endret forholdet mellom det sivile samfunn og Forsvaret seg i takt med et endret trusselbilde. De militære måtte i større grad både forholde seg til og ta hensyn til sterke aktører hjemme som ute. Det oppsto uenighet om hva som er «militært» og «sivilt». Begge sider tok på seg ansvar og skjøv oppgaver fra seg. Etter hvert oppsto nye ønsker og krav om en helhetlig tilnærming, sa forsker Kjell Inge Bjerga fra Institutt for forsvarsopplysning i sitt foredrag.

Prinsippet for beredskapsarbeid og krisehåndtering ble fastslått gjennom ansvars-, likhets-, nærhets- og samhandlingsprinsippet. – Uenigheten om ansvar og myndighet refererer seg til Grunnlovens § 99, 2. ledd. Fra og med mellomkrigstiden opplevde vi en stadig mer restriktiv fortolkning. Radikaliseringen av arbeiderbevegelsen og revolusjonsfrykten rundt 1917 skulle lenge ligge dypt rotfestet i det norske samfunn. Etter hvert ble Heimevernets rolle lovregulert i 1953 og Kystvakten og Grensevakten i 1999. Direkte militær bistand til politiet er ennå ikke lovregulert, sa Bjerga. Han pekte på noen av de mest sentrale utfordringer som kompestansesstrid, konstitusjonell ansvarsproblematikk, gråsonen mellom «krig» og «fred», skillet mellom «ufarlig» og «farlig» bistand og det som er politisk sensitivt, sa Bjerga.

FORSVARETS BISTAND

Oberst Tonje Skinnarland, FD2 Sikkerhetspolitisk avdeling Seksjon for nasjonal sikkerhetspolitikk, krisehåndtering og beredskap, og seniorrådgiver Vibeke Musæus, FD2 Sikkerhetspolitisk avdeling Seksjon for internasjonal og operasjonell rett, tok for seg totalforsvarskonseptet slik det fungerer i dag. Innledningsvis ble det pekt på at Forsvarets fremste oppgave bl.a. er å utgjøre en krigsforebyggende terskel med basis i NATO-medlemsskapet og forsvare Norge og allierte mot alvorlige trusler, anslag og angrep, innenfor rammen av NATOs kollektive forsvar.

Et annet sted i Trygge Samfunn er det et intervju med Tonje Skinnarland og Vibeke Musæus om dette.

TIDSEFFEKTIVT

– Politiet er den sentrale aktøren i det sivile samfunnets beredskap mot store ulykker, naturkatastrofer og terroranslag. Politiet er samfunnets

sivile maktapparat. I enkelte situasjoner har Forsvaret kapasiteter som er velegnet for Politiets bruk, sa avdelingsdirektør Svein Sørmo i sitt foredrag. I et lenger intervju med han et annet sted i Trygge Samfunn, kommer Sørmo nærmere inn på Bistandsinstruksen sett fra Politiets side.

SENTRAL ROLLE

«Heimevernets rolle og oppgaver» var tittelen på foredrag til Sjef Oslo og Akershus Heimevernsdistrikt 02, oberst Karl-Henrik Fossmann. Han fremhevet Heimevernets overordnede oppgaver som i utgangspunktet er å ivareta det lokale territoriale ansvar på vegne av Sjef Forsvarets operative hovedkvarter (FOH) foruten vakthold og sikring av viktige militære og sivile objekter.

– Støtte til det sivile samfunn og bistand til Politiet er viktig, ikke minst fordi HV-soldatene besitter solid lokalkunnskap og kompetanse. Lokal oppdragsløsning gjennom sivilmilitært samarbeid er et verdifullt bidrag, sa Fossmann.

Han presenterte en rekke eksempler på Heimevernet innsats etter anmodning fra lokale politimestre.

STORT ENGASJEMENT

Under programposten «Innspill frasi-delinen» ble det utvist et stort engasjement fra salen. Foredragholderne måtte besvare en rekke spørsmål. Både Forsvaret og Politiet var godt representert. Det ble stilt klare forventninger til FDs forslag til lovforankring, men det ble presisert at saken nå ligger til politisk behandling på regjeringnivå. Erfaringsmessig vil det kunne ta noe tid før alt er på plass, selv om det er presisert at saken har høy prioritert.

118 deltaker fulgte «Totalkonferansen 2014».

VELLYKKET ÅRSMØTE I KFB

KFBs Årsmøte ble avholdt den 30. mars på Rica Hotel Oslo.

Årsberetning og regnskap for 2013 ble enstemmig vedtatt. Det samme gjaldt rammeplan og rammebudsjett for 2015, som skal fremlegges for Forsvarsdepartementet.

I forbindelse med valget hadde Nettverket for Kvinnelig Befal foreslått Geirhild Snildal Engen som ny nestleder i stedet for Målfrid Kvarteig, som av valgkomiteen var foreslått gjenvalgt. Avstemningen ga som resultat at Snildal Engen fikk 10 stemmer mot Kvarteigs 4. Valgkomiteen hadde fremmet forslag om gjenvalg av Synnøve Lohne-Knudsen som formann i valgkomiteen. Årsmøtet pekte imidlertid på at det var uheldig at valgkomiteens formann også var medlem av Hovedstyret. Bjarnhild Hodneland ble enstemmig valgt til ny formann i valgkomiteen for en periode på ett (1) år.

Ordstyrer på Årsmøtet var KFBs styreleder, Anne-Lise Johnsen.

OPPGRADERING AV BROSJYRER

KFB har oppgradert sin presentasjonsbrosjyre «For trygge og robuste samfunn». Den kan anvendes av organisasjonens fylkeskontakter ved lokale og regionale arrangementer og ellers ved større, sentrale konferanser.

Brosjyren «Egenberedskap i hjemmet» ble svært populær da den ble lansert for ett år siden. Opplaget tok slutt, men den foreligger nå i ny, oppgradert utgave.

Brosjyrene kan bestilles i KFBs sekretariat 22 47 82 60 eller på kfb@kfb.no.

Foto: Privat

TRAVELT I KFB HORDALAND

Fylkeskontakt Bjarnhild Hodneland opplyser at det har vært usedvanlig travelt i KFB Hordaland i det siste. Møter med rådmenn og beredskapssjefer i flere kommuner og foredrag har stått på dagsorden. På bildet ser vi ordfører i Austrheim kommune, Magne Lerøy i samtale med representanter fra Personellforbundet og KFB.

KFB MED PÅ FN-RELATERT ØVELSE 23. JUNI

Også i år skal KFB delta på WEM Starum (Workshop Emergency Management). Tradisjonen tro er det Sivilforsvarets Beredskaps- og kompetansesenter i Oppland som er vertskap for UNCHR (FNs Høykommissjonær for flyktninger). Dette skjer på Starum, Østre Toten, 23. juni.

WEM skal øve et 40-talls personer fra hele verden for å forberede dem på hvilke utfordringer de kan bli møtt av rundt om i verden under humanitær innsats. Treningsbehovet er stort for FN-personellet som skal sendes ut til virkelige flyktningleire.

KFBs sekretariat har bedt sine fylkeskontakter hjelpe til med å skaffe aktører til å spille ulike roller. Det er ikke nødvendig å kunne engelsk. Markørene skal være flyktninger og kle seg «flyktningaktig». Markørene får servert mat og drikke under øvelsen.

Påmelding/nærmere opplysninger på kfb@kfb.no eller telefon 22 47 82 60/ 23 09 34 58.

KFB VESTFOLD PÅ FULLSKALAØVELSE

Fylkesmannen i Vestfold hadde tatt initiativet til en fullskala skogbrannøvelse i Andebu i Vestfold i tiden 4.–8.april. Brann- og redningsetatene i Sandfjord og Larvik deltok sammen med Vestfold interkommunale brannvesen og Sivilforsvaret.

– Øvelsen var tredelt, forteller KFBs fylkeskontakt i Vestfold, Solfrid Bergan. Hun opplyser at det var en Table Top øvelse 4. april og fagdag 8. april med en rekke observatører fra politi og ambulans. – Selve den praktiske brannøvelsen var 8. april. Det var gitt tillatelse til å brenne ned et mindre skogsområde. Vi var ni personer fra KFB Vestfold som sto for matlaging og servering av redningsmannskapene. Dette ble det satt stor pris på, forteller Solfrid Bergan.

Ikke mindre enn 120 personer deltok aktivt i øvelsen.

Foto: Privat

Hun er en fighter, major Marianne Mjelde Knutsen. Fra å være HV-ungdom og au pair i USA gikk ferden bokstavlig talt oppover. Utfordringer har det vært mange av. Som jagerflypilot skulle en sykdom sette henne på bakken. Men målbevisst som hun er, tok hun de mulighetene som kom. – Forsvaret er en fantastisk arbeidsplass, sier Norges andre kvinnelige jagerflypilot.

AV JAN ERIK THORESEN

– FORSVARET ÅPNER FOR MANGE MULIGHETER

Det lå liksom i kortene at Marianne etter hvert skulle ende i Kongens klær. Selv forteller hun at hennes mor var en sterk pådriver i tenårene. I en periode var hun i tvil om hvilken vei hun skulle slå inn på. Etter en periode som au pair i USA bestemte hun seg for å søke Heimevernets

til rette for den som ville satse. Dessuten var utdannelsen gratis. Jeg møtte utfordringene med åpne øyne. Vi var nitten stykker da vi tok fatt på Flyskolen og det var kun seks av oss som kom gjennom nåløyet. Det var en utrolig spennende og lærerik periode der kravene til disiplin og

JAGERFLY MER KREVENDE

– Det var kullkolleger som inspirerte meg til å ta jagerflyutdanning, som ble ansett for å være enda mer krevende. Igjen hadde det dukket opp en utfordring jeg ikke uten videre kunne forbigå. Jeg dro over til Texas i januar 1993 og ble den eneste kvinne blant 300 elever på Euro Nato Joint Jet Pilot Training (ENJJPT), på Sheppard Air Force Base. Det var starten på 13 måneder med knallhard jobbing fra morgen til sene kvelden. I tillegg til at vi fløy daglig måtte vi gjennom krevende teori og eksamener. Det ble sjelden mer enn seks timers søvn. I og med at dette var en utdanning i NATO-regi kom elevene fra ulike land innen alliansen. Det var kjempeinteressant å være midt i et internasjonalt miljø der alle inspirerte hverandre. Å være eneste kvinne tenkte jeg egentlig ikke noe særlig over. Her behandlet alle hverandre med den største respekt. Først mot slutten av studiet kom den første amerikanske

«Det var kjempeinteressant å være midt i et internasjonalt miljø der alle inspirerte hverandre»

Utskrevet Sersjantkurs (HV USK). Hun ble tatt opp og mens studiene pågikk løftet Marianne blikket oppover. Det var i luften hun ville være.

– Jeg søkte både den sivile og den militære flyskole og kom inn på begge. Jeg valgte Forsvaret, ikke minst fordi det fremsto som en trygg og god arbeidsplass der alt ble lagt

evnen til å tilpasse seg omgivelsene sto høyt på dagsorden. Undervisningen var inspirerende. Å prestere og å få brukt seg selv var rett i min gate. Jeg satset på å bli pilot på Sea King helikopter, ikke minst fordi jeg følte at jeg da ville kunne gjøre mer nytte for meg, forteller Marianne Mjelde Knutsen.

Foto: Privat

kvinne til skolen. Det er dessverre ikke utdannet flere kvinnelige jagerflygere i Norge etter meg. Håper det ikke skyldes at jenter tror det er for tøft og vanskelig og ikke tør å prøve. Det kan muligens være slik at vi jenter, inkludert meg selv, kan ha en tendens til å velge det trygge og sikre i stedet, sier major Marianne Mjelde Knutsen.

FAMILIE INGEN HINDRING

Hun er et godt eksempel på at det så absolutt går an å kombinere familieliv med jobb i Luftforsvaret.

– Jeg kan nesten ikke få fullrost måten alt legges til rette på. Hvis noen tviler på det kan jeg forsikre om at jeg ikke ett eneste øyeblikk har angret på at jeg valgte Luftforsvaret som arbeidsplass. Jeg er gift og har tre barn. Vi lever et helt naturligt familieliv. I de periodene jeg

har vært gravid har det vært ni måneder på bakken med andre oppgaver. Svangerskapspermisjonen har jeg delt med mannen min som også har jobb i Forsvaret. Slik kunne jeg opprettholde fly-operativ kompetanse. Forsvaret åpner mange muligheter for at en kan realisere seg selv. Det gjelder bare å bestemme seg for at det er akkurat det man vil, understreker Marianne.

SOLID UTDANNING, MEN...

Uten å gå for langt i detaljer, må vi likevel legge til at major Mjelde Knutsen har en særdeles solid bakgrunn. Hun fullførte Luftkrigsskole II i 1999. I 2009–2010 ble det Stabskole i USA; Air Command & Staff College. I 2012 endret tilværelsen seg brått. Marianne fikk store hodesmerter. Det skulle vise seg at det dreide seg om en hjernesvulst. Hun

ble hasteoperert. Heldigvis gikk operasjonen bra. Etter rekonvalesensen kjempet hun seg tilbake til jobb. Men fly kunne hun ikke lenger.

– Å bli operert for hjernesvulst var en svært traumatisk opplevelse. Det er fortsatt litt vanskelig å ta innover seg at jeg ikke lenger får lov til å være pilot, men jeg er så heldig å få lov til å sitte i baksetet. Det er til hjelp i jobben min med planlegging av øvelser og trening for kampfly her på Ørland Hovedflystasjon. Arbeidsoppgavene mine er både spennende og utfordrende. Selv om jeg ikke lenger kan være jagerflyver får jeg til fulle brukt min erfaring og kompetanse på bakken. Jeg er utrolig heldig som ble helt frisk. Luftforsvaret har hele tiden lagt forholdene til rette på beste måte, sier Marianne Mjelde Knutsen

NYTT fra medlemsorganisasjonene

Foto: RF

NYE ELIAS PÅ SJØEN

I strålende solskinn og med Alex Rosen som testkjører ble den første Elias-båten fra Eder Design satt på sjøen. Både barna og den kjente TV-profilen var begeistret over den nye båten som nå produseres og sjøsettes langs hele kysten.

– Vi har hatt store forventninger og jeg kan med hånden på hjertet si at vi er kjempEFornøyd. Dette er en unik båt, sier generalsekretær Rikke Lind i Redningsselskapet. Hun legger til at redningsskøyta Elias har betydd enormt mye for Redningsselskapet.

– Gjennom Elias har vi nådd ut til titusenvis av norske barn og foreldre og lært dem sjøvett og hvordan man ellers skal ferdes trygt på sjøen. I alt skal 50 nye Elias-båter plasseres langs kysten, men det er fremdeles behov for flere glade givere som kan bidra til å finansiere båtene, sier Rikke Lind.

Redningsskøyta Elias er et norsk barnekonsept, skapt av Alf Knutsen og Sigurd Slåttebrekk. Den første boken kom ut i 1999. TV-serien ble som første norske TV-serie Emmy-nominert i 2006. Det er dessuten laget to kinofilmer om den lille redningsskøyta.

NY HOVEDTILLITSVALGT I SJØFORSVARET

På Personellforbundets hjemmeside opplyses det at Tone Soldal Jensen er valgt til å representere tillitsmannsapparatet. Hun er født i 1963 og arbeider til daglig på KNM Harald Hårfagre. Soldat Jensen har tidligere erfaring fra forhandlinger og drøftinger på arbeidsgiversiden, og har hatt et godt samarbeid med tillitsmannsapparatet.

Tone Soldal Jensen har lang yrkeserfaring, hovedsakelig innen HR. Det har gitt henne god kjenneskap til blant annet Arbeidsmiljøloven, Forvaltningsloven, Tjenestemannsloven, Forsvarets personalhåndbok og Hovedtariffavtalen i staten, for å nevne noe. Gjennom sine stillinger har hun ervervet seg god erfaring i ulike typer av forhandlinger, står det å lese på Personellforbundets hjemmeside.

En høyaktuell bok!

Bli med på et unikt streiftog gjennom en spennende tidsepoke. Må leses av alle som er opptatt av landets sikkerhet i bredt perspektiv.

«Kvinnenes forsvarshistorie 1990–2010, bind II» kan bestilles hos Kvinners Frivillige Beredskap (KFB) på kfb@kfb.no eller telefon 22 47 82 60. Pris kr 300. Porto kommer i tillegg.

NEI TIL SKOLESTART FOR 5-ÅRINGER

Norges Kvinne- og familieforbund (K&F) uttrykker bekymring og overraskelse over at det kommer forslag om utvidelse av skolen for barn og unge.

– Innføres skolestart for 5-åringer, sier vi ja til at 4-åringer skal starte på skolen. Videre utvider vi skolegangen med ytterligere ett år. Vi har nok skoletrøtte elever og studenter. La oss heller se på hvordan kunnskapen kan økes, sier forbundsleder i K&F, Elisabeth Rusdal. Forbundet påpeker at det nå er forskning som viser at skolestart for 6-åringer ikke nødvendigvis har medført økt kunnskap og kompetanse.

– Da er ikke løsningen å utvide skolegangen med ytterligere ett år. Det handler om å følge utviklingen, se hva som skjer og hvorfor. Ikke alle skoletrøtte ungdommer er det fordi det er feil med innhold eller undervisning. Det er mange som blir dette på grunn av altfor mange skoleår. Vi behøver ikke legge inn flere tiltak som bidrar til å ta barndommen i form av lek og sosiale aktiviteter fra å være barn. Barndommen kommer ikke i reprise, understreker Elisabeth Rusdal.

LOTTEFORBUNDET ARRANGERER FELTHELGER

Norges Lotteforbund skal arrangere felt-helg for jenter i alderen 16 år og oppover. Deltakelsen er gratis. Arrangementene finner sted på Rygge 15.–17. august og i Kirkenes 5.–7. september. Ett arrangement har allerede funnet sted på Værnes 9.–11. mai.

Hensikten med felthelgene er å utfordre unge jenter til å bli nærmere kjent med forsvaret. På timeplanen står bl.a. skyting, sanitet og krigens folkerett. Deltagerne bor i telt i to døgn og kler seg i militær feltuniform. Kurset gir et innblikk i de grunnleggende ferdighetene en må ha som soldat. Det er ingen krav til spesielle forkunnskaper.

KFB er et samarbeidsorgan
for følgende landsomfattende
humanitære, kulturelle og
faglige organisasjoner:

NEGOTIA

NETTVERK FOR
KVINNELIG BEFAL (NvKB)

NORGES KVINNE- OG
FAMILIEFORBUND (K&F)

NORGES LOTTEFORBUND (NLF)

PERSONELLFORBUNDET (Pefo)

REDNINGSSKAPET (RS)

HOVEDSTYRET

LEDER

Anne-Lise Johnsen

styreleder@kfb.no

NESTLEDER

Geirhild Snildal Engen

gsengen@hotmail.com

MEDLEMMER

Anne-Sophie W. Bondeson (K&F)

bondeson@yahoo.no

Line Wigdal Raustein (NLF)

forbundsleder@lottene.no

Synnøve Lohne-Knudsen (NEGOTIA)

slk@negotia.no

Anne Lise Christiansen (RS)

anne.lise.christiansen@

redningsselskapet.no

Miriam Weierud (NvKB)

mweierud@gmail.com

Inger Løwen (Pefo)

inger.lowen@pefo.no

SEKRETARIATET

ORG. SEKR. / DAGLIG LEDER

Hanne Guro Garder

hanne.garder@kfb.no

SEKRETARIATSMEDARBEIDER

Hilde Andrea Johansson

hilde.johansson@kfb.no

REDAKTØR

Jan Erik Thoresen

redaksjon@kfb.no

FYLKESKONTAKTER

AUST-AGDER

Gro Jareid
976 34 035
ghj.eid@gmail.com

HORDALAND

Bjarnhild Hodneland
928 93 155
bhodneland@gmail.com

OSLO OG AKERSHUS

Åse M. Pettersen
934 62 919
asempt@broadpark.no

SØR-TRØNDELAG

Liv Aasen Mjelde
905 38 051
l-aamjel@online.no

VEST-AGDER

Borghild Allende
994 78 353
borgall@online.no

BUSKERUD

Kari Harm
917 28 547
kaharm@online.no

MØRE OG ROMSDAL

Anne-Lise Johnsen
412 48 664
anlijohnsen@gmail.com

ROGALAND

Olaug Tveit Pedersen
913 82 124
olaug.t.pedersen@lyse.net

TELEMARK

Åsne Fjeld
971 18 822
aasnefj@online.no

VESTFOLD

Solfrid Bergan
975 34 676
godt.salg@start.no

HEDMARK

Grete Nordbæk
970 61 098
greno10@online.no

OPPLAND

Wenche Rolstad
402 44 896
wrwenche@gmail.com

SOGN OG FJORDANE

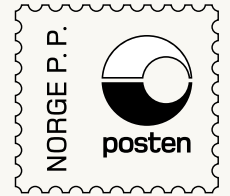
Reidun Skår
975 12 435
knut.skar@eninvest.net

TROMS

Emmy Iversen
977 62 598
emmyiversen@yahoo.no

ØSTFOLD

Inger Rognehaug
908 56 626
rognehau@online.no

LAV KUNNSKAP OM NØDNETT

Foto: DNK

Forvirring og kunnskapsløshet gir Nødnett ufortjent dårlig rykte. Et løpende samarbeid mellom utbygger, brukere og underleverandører sikrer kontinuerlige kvalitetsforbedringer.

I de senere år har det vært mange som har ment mye om Nødnett i mediene. Flere av disse oppslagene bærer preg av manglende kunnskap rundt hva Nødnett faktisk er. Fagansvarlig for evaluering og analyse i Direktoratet for nødkommunikasjon (DNK), Marianne Storrøsten, opplyser at Nødnett tross alt ikke brukes av folk flest, men primært av brannvesen, politi og helsetjenesten.

– Men når feiloppfatningene florerer kan resultatet fort bli at det tas viktige beslutninger som påvirker oss alle basert på dårlig faktagrunnlag. I tillegg kan det føre til at aktører som bør bruke Nødnett ikke blir med. Dette kan fort gå ut over evnen til å takle store kriser og

mindre, mer hverdagslige utfordringer, sier Storrøsten.

MANGLER KUNNSKAP

Undersøkelser DNK har gjennomført viser at kun to av tre har hørt om Nødnett. Rundt en av fire av dem som svarer at de har hørt om Nødnett, mener det handler om nødnumrene 110, 112 og 113. En av fem svarer, som riktig er, at Nødnett er et samband for politi, brann og helse. Fire av ti respondenter i Nord-Norge mener at Nødnett er bygd ut der, selv om det ikke vil bli en realitet før mot utgangen av 2015.

TROR NØDNETT HAR DÅRLIG DEKNING

De spurte ble bedt om å ta stilling til påstanden «Nødnett har god dekning der folk bor og ferdes». Av dem som har hørt om Nødnett er bare to av ti personer enig i påstanden, mens fire av ti er uenige. Tre av ti er enig i påstanden «Nødnett har vanligvis dekning innendørs», mens tre av ti er uenige.

– Det at så få vet hva Nødnett er har

gitt en god del rare utslag. Blant annet har vi sett oppslag i mediene om at togtrafikken i hele landet hadde stoppet opp som følge av at «nødnett for tog var nede», selv om togstansen var forårsaket av et helt annet nett – telenettet for togfremføring. Vi har også sett oppslag om at Nødnett ikke virker når det i virkeligheten har vært vanskelig å ringe nødnummerne 110, 112 og 113. Det er ikke tvil om at folk påvirkes av medias manglende kunnskaper og feilinformasjon, sier Marianne Storrøsten.

Hvordan skape et trygt og robust samfunn?

Klikk deg inn på

www.kfb.no